
gmailAngelegenheit: Pracovníci v Německu
Aktenzeichen: KPE Dezernat
Sachbearbeiter: Katerina Pekarek
Datum: 08.08.2014

Práce v Německu – na co si dát pozor, co zařídit a kam se obracet

Vážená paní, vážený pane,

zřejmě jste se rozhodli nebo právě rozhodujete o tom, že se vydáte na německý pracovní trh. Tento krok je vcelku možno jen doporučit – jistě získáte novou životní zkušenost a německý pracovní trh potřebuje odbornou pracovní sílu. Ve většině případů jsou němečtí zaměstnavatelé poctiví a sami Vám poradí, která pravidla je třeba dodržovat a co je třeba zařídit. Protože se však množí stížnosti na společnosti, které nasmlouvají OSVČ nebo zaměstnance z České republiky a následně buď nedodržují závazné pracovní podmínky nebo nevyplácí odměnu za provedenou práci, rozhodli jsme se pro Vás připravit následující přehled toho, na co máte právo, co musíte vyřídit a kam se obrátit, pokud spolupráce s německým partnerem nefunguje podle domluvených či zákonných pravidel.

Zejména si rozmyslete, zda budete na pracovním trhu činní jako **zaměstnanci nebo jako OSVČ**. Na každého se vztahují zcela jiné podmínky a jako OSVČ musíte o svá práva dbát daleko pečlivěji, než jako zaměstnanec!

Na co máte právo?

- Jako zaměstnanec nebo vyslaný zaměstnanec máte právo na stejné pracovní podmínky jako Vaši němečtí kolegové ve srovnatelném postavení, a to včetně mzdy, pracovní doby, dovolené a veškerých dalších benefitů. Pokud Vám zaměstnavatel tyto podmínky neposkytuje, porušuje právo. Máte nejen stejná práva, ale i stejné povinnosti jako němečtí pracovníci.
- Jako OSVČ máte, krátce řečeno, nárok na to, co si s objednatelům dohodnete. Zákaz uplatňování odlišných podmínek zde v podstatě neplatí.

Jaké jsou konkrétně pracovní podmínky?

- **Pracovní smlouva**, pokud je na dobu neurčitou, nemusí být písemná. Omezení na dobu

určitou ale vždy písemně být musí. Stejně tak musí zaměstnavatel do jednoho měsíce od uzavření smlouvy písemně vypracovat souhrn všech podstatných podmínek zaměstnání a podepsaný Vám jej doručit. Z důvodů prokazatelnosti však vždy doporučujeme písemnou pracovní smlouvu. Tu nemusíte podepsat hned: můžete si ji vzít sebou, předložit ji osobě, která dobře zná němčinu a případně se poradit s právním zástupcem. Mnoho pracovníků ve spěchu, aby již začali pracovat, **podepíše pracovní smlouvy, kterým nerozumí nebo se vůbec nejedná o pracovní smlouvy** (Werkvertrag je např. německy smlouva o dílo, kterou zpravidla uzavírá OSVC, nikoliv pracovní smlouva Arbeitsvertrag!). **Pozor** – je trikem některých podnikatelů, že pracovníkům, kteří nerozumí německy, předloží místo pracovní smlouvy formulář k přihlášení živnosti. **Podepisujte proto jen to, čemu rozumíte a o čem jste si jisti, že pro Vás není nevýhodné.**

- **Minimální mzda v Německu** bude platit od 1.1.2015 ve výši 8,50 EUR na hodinu, některá odvětví ale mají minimální mzdy regulované odlišně kolektivní smlouvou. Minimální mzda se samozřejmě **nevztahuje na OSVČ**, kteří místo mzdy pobírají smluvní odměnu.
- Co se týče **pracovních podmínek**, sjednání pracovního poměru na dobu určitou je přípustné bez omezení, pokud pro to existuje opodstatněný důvod. Bez opodstatněného důvodu, což je velmi běžné, lze uzavřít smlouvu na dobu určitou nejdéle na dobu celkem **dvou let**, ve které je pracovní poměr možno **celkem třikrát prodloužit**. Zkušební doba je možná nejdéle na dobu **6 měsíců**. Týdenní pracovní doba je 40 hodin, existují však, stejně jako v ČR, i odchylky.
- Pokud jste zaměstnanec pracující déle než 6 měsíců u zaměstnavatele s více než 10 zaměstnanci, jste **chráněn před výpovědí** – výpověď je potom možná pouze z určitých důvodů, které jsou podobné těm, které se uplatí v ČR. Délka výpovědní doby se řídí délkou zaměstnání. Zvláštní případy (nevyplacení mzdy, předstírání pracovní neschopnosti) mohou být důvodem tzv. mimořádné výpovědi, která je obdobou českého okamžitého zrušení pracovního poměru. Problematika výpovědí je však v Německu značně komplikovaná a vyplatí se poradit se oprávněnosti výpovědi s právním zástupcem. pozor ale pro podání žaloby na neplatnost výpovědi je velmi krátká lhůta!
- V případě nemoci má zaměstnanec nárok na 6 týdnů pracovní neschopnosti s plnou náhradou mzdy (pokud jeho pracovní poměr trval déle než měsíc), poté je mu vyplácena nemocenská zdravotní pojišťovnou.

Co si zařídit? Na co si dát pozor?

- Pokud uzavíráte pracovní smlouvu v Německu s německým zaměstnavatelem a nejste vysláni, musíte zde být od počátku účastni **zdravotního a sociálního pojištění**.

Zdravotní pojištění si, stejně jako v Čechách, musíte vyřídit **sami**, přihlášení k systému sociálního pojištění a odvodům za Vás provede **zaměstnavatel**. Zachování příslušnosti k českému systému na základě evropského práva v podobě formuláře A1 pro Vás nepřípadá v úvahu.

- Pokud jste naopak **OSVČ** nebo k Vašemu **vyslání dochází přes českého zaměstnavatele**, o formulář A1 požádat lze, pokud neplánujete vyslání na více jak dva roky. Neroztříštíte si tak pojištění do různých zemí a je možné, že pro Vás věc bude jednodušší. Všechny informace k formuláři A1 získáte velice přehledně na stránkách MPSV a pracovníci MPSV jsou velice při vyřizování velice nápomocní.
- V závislosti na Vaší profesi můžete mít povinnost přihlásit se u příslušné německé **profesní komory**. Informace Vám ochotně poskytne hospodářská nebo řemeslnická komora v místě Vaší plánované činnosti.
- Zkontrolujte si, které profese jsou regulované a vyžadují ohlášení nebo uznání kvalifikace. Ohlášení se provádí na různých místech v závislosti na profesi. Informace získáte zde: <http://www.kmk.org/zab.html>
- U sebe mějte pro případnou kontrolu ze strany finanční a celní správy vždy svůj **pas, případně pracovní smlouvu (nebo smlouvu o dílo, pokud jste OSVČ) a formulář A1**, pokud možno i výplatní pásky, na kterých je uvedena mzda a dovolená. Váš zaměstnavatel má další rozsáhlé dokumentační povinnosti.
- Pokud jste jako zaměstnanci vysláni v odvětvích, které regulují závazné kolektivní smlouvy, je vyslání třeba nahlásit na *Bundesfinanzdirektion West* (kontakt níže).
- Pozor na švarcsystém – i Německo zná pojem **Scheinselbstständigkeit**, což zhruba českému švarcsystému odpovídá a je rovněž ilegální. *Určuje Vám smluvní partner co máte dělat a kdy to máte dělat? Komu patří výrobní prostředky?* To vše jsou otázky, na které je třeba odpovědět a zjistit, zda byste neměli být ve skutečnosti zaměstnání.
- V Německu Vám také, v závislosti na délce Vaší činnosti nebo na tom, jestli Vám vznikne stálá provozovna, může vzniknout povinnost k dani z příjmu a eventuálně i povinnost registrace k DPH. Co se týče daní z příjmu, postupuje se především dle příslušné smlouvy o zamezení dvojího zdanění 18/1984 Sb. Zvláštní opatření je třeba, pokud Vás pobyt v Německu přesáhne v součtu 183 dní v roce. Tato problematika je složitá a doporučujeme zejména OSVČ, aby konzultovali **danového poradce**.
- Nezapomeňte se do 14 dnů přihlásit u *Einwohnermeldeamt* v místě Vašeho bydliště! Na Vašem trvalém bydlišti v ČR to nic nemění. Žádné další povolení k pobytu nebo pracovní povolení nepotřebujete.
- Při všech povinnostech i jedna výhoda: nezapomeňte na to, že v Německu máte nárok na **příspěvek na dítě** nezávisle na výši příjmu! Administrativní náklad s tím spojený se rozhodně vyplatí. O informace a formulář (i v ČJ) se můžete obrátit na *Familienkasse*

Bautzen. Email: Familienkasse-Sachsen.F31@arbeitsagentur.de

- **Shrnutí: OSVČ** má mít s sebou potvrzený formulář A1, evropský průkaz zdravotního pojištění, doklad o tom, že bylo zasláno ohlášení kvalifikace (pokud je třeba), výpis z živnostenského rejstříku s překladem do němčiny a smlouvu, na jejímž základě službu poskytuje.
- **Shrnutí: vyslaní zaměstnanci** mají mít s sebou potvrzený formulář A1, evropský průkaz zdravotního pojištění, doklad o tom, že bylo provedeno ohlášení vyslaných zaměstnanců, a ohlášení kvalifikace vysílajícího podniku, kopie pracovních smluv s alespoň částečným překladem do němčiny, doklady o vyplacené mzdě apod. Na pracovišti je třeba řádně vést evidenci pracovní doby, přestávek v práci a správně vykazovat dovolenou.

Poradenství při plánování práce v zahraničí a vyřizování formalit:¹

- **EURES** – poradenství Vám dá informace o pracovních a životních podmínkách, hledání pracovního místa, uznávání kvalifikace, právních podmínek atp. Eures má i osobní poradce, kteří se s Vámi individuálně věc proberou. Nejvhodnějšího poradce podle místa najdete zde: <https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=3&acro=eures&lang=cs>
EURES provozuje i speciální poradenství v projektu spolupráce mezi Bavorskem a ČR: <https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?lang=cs&acro=eures&catId=56&parentCategory=&orgId=3210>
- **Zentrale Auslands- und Fachvermittlung (ZAV) der Bundesagentur für Arbeit** - poradenské místo německé vlády pro osoby, které chtějí vycestovat za prací: <http://www.arbeitsagentur.de/web/content/DE/service/Ueberuns/WeitereDienststellen/ZentraleAuslandsundFachvermittlung/index.htm>, tel.: 0049 228 713 1313
- **Berliner Beratungsbüro für entsandte Beschäftigte** – zde se jedná o projekt DGB – německého svazu odborů, kde Vám mohou být nápomocni jak předem poradou, pokud se zeptáte, zda je poskytovatel práce důvěryhodný, tak i následovně při uplatňování Vašich nároků vůči zaměstnavateli. Kontakt: tel.: 030 21240-145, fax: 030 21240-116, email: beratung-eu@dgb.de
- **Faire Mobilität DGB**, Keithstr. 1–3, 10787 Berlin- zde se jedná o poradenství při orientaci a problémech na německém pracovním trhu, i ohledně sociálních otázek. V Německu je již 6 kanceláří v různých městech. Kontaktní osoba: Dominique John
email mobilitaet@dgb.de, tel. (+49) 030 – 21 240 540
- Další, velice podrobné informace o pracovních a životních podmínkách v Německu najdete na stránkách MPSV pod odkazem:

¹ Poskytnuté kontakty jsou na vládní, mezistátní a neziskové organizace, které své služby poskytují podle dostupných informací bezplatně.

https://portal.mpsv.cz/eures/prace_v_eu/zeme/nemecko/.

Co dělat v případě problémů? ²

- V mnoha případech při vyslání ručí objednavatel za to, že jeho dodavatelé i subdodavatele dodržují sjednané pracovní podmínky – často je proto možné se se stížností obrátit na smluvní partnery zaměstnavatele. Tady pomáhá právě Berliner Beratungsbüro für entsandte Beschäftigte (kontakt výše).
- Deutsche Rentenversicherung Bund (*Clearingstelle*) – prověřuje v případě pochybností, jestli není dána *Scheinselbstständigkeit* – pak musí zaměstnavatel doplatit sociální pojištění. Zaměstnanec může také u pracovního soudu žalovat na to, že je dán pracovní vztah a požívá zvýšenou ochranu jako zaměstnance a navíc se za určitých okolností na straně zaměstnavatele může jednat o trestný čin. O prověření může požádat i zaměstnanec/ OSVČ.
- **Faire Mobilität DGB** (kontakt výše)
- Podvody při zaměstnávání prověřuje i německý celní úřad. Zde je možné obrátit se na **Finanzkontrolle Schwarzarbeit**, Bundesfinanzdirektion West, Wörthstraße 1-3, 50668 Köln, Tel. (0221) 2 22 55-0. Prověрка z celního úřadu může mít pro zaměstnavatele citelné následky, a proto je ve vyjednávání se zaměstnavatelem velmi dobrým nástrojem.
- **Europaischer Verein für Wanderarbeiterfragen e.V.** – zde se jedná o nezávislou organizaci, která na dobrovolnickém základě pomáhá přeshraničným pracovníkům s prosazováním různých nároků, zejména také na mzdu. Kontakt: <http://www.emwu.org>
- „**MigrAr**“ – projekt odborů Ver.Di - poskytuje poradenství a podporu při prosazování nároků, např. dopisy odborů zaměstnavateli atp., Kontakt: Hans-Böckler-Platz 9, Köln, Tel.: 0151-467 109 25, Email: migrar.koeln@verdi.org
- Podle dostupných informací pomáhá někdy pracovníkům na stavbě i **IG Bau** (<https://www.igbau.de/>), která jim poskytuje při nevyplacení mzdě ze solidárnosti materiální pomoc.

Tuto informaci jsme se snažili zpracovat s největší možnou péčí. I přesto však nemůžeme ručit za její správnost a úplnost. V individuálních případech je vždy nejlepší poradit se s odborníky na základě konkrétních skutečností.

Přejeme Vám při práci v Německu i v osobním životě hodně spokojenosti a úspěchů!

Vaše české oddělení advokátní kanceláře LOH Rechtsanwälte

² Pokud není v textu výslovně uvedeno jinak, poskytnuté kontakty jsou na vládní, mezistátní a neziskové organizace, které své služby poskytují podle dostupných informací bezplatně.